قوشۇمچىلىرى قوشۇلمايدۇ. ئەگەر قوشۇلسا، مەنىنى كۈچەيتىش، تەسۋىرنى ئاشۇرۇش، تەكىتلەش قاتارلىق مەنىلەرنى ئىپادىلەيدۇ. مەسلەن :

(1) يولۇڭغا تولا قاراپ، كۆزلىرىم تېلىپ كەتتى.

(2) ئادىل هوشۇرنىڭ دار ئۇستىدىكى ماهارەتلىرىنى كۆرۈۋېتىپ، يۈرەكلىرىم دۈپۈلدەپ كەتتى.

8) بەزى ئىسىملارنىڭ كۆپلۈكى ئۆزىدىلا مەلۇم بولغاچقا، كۆپلۈك قوشۇمچىسىنى قوشۇلمايدۇ.مەسلەن ، هايۋانات، ئادەمزات، چىمەنزار، كائىنات، ئېكىنزار...

دائىم ئىشلىتىلىدىغان سۆز-ئىبارىلەر

- هازىر جۈملە تىپى بويىچە مەشق قىلايلى.
- ئاۋال مەن ئوقۇي.
- سىلەر دىققەت بىلەن ئاڭلاڭلار.
- جۈملە تىپلىرى
- بويىچە
- مەشق قىل –
- ئاۋۋال
- دىققەت بىلەن

كۆنۈكمە

1. تۆۋەندە بېرىلگەن سۆزلەرنىڭ كۆپكۈك شەكلىنى يېزىپ چىقڭلار.

دەرس	ئېتىز	سوتچى
ئۇستەل	گېلەم	ئاشپەز
قول	لۇغەت	قەغەز
كۆز	ساۋاقداش	تېلېفون
ئورۇندۇق	زاۋۇت	ياغاچ

2- تۆۋەندە بېرىلگەن جۈملىلەرنى تۈركچىگە تەرجىمە قىلىڭلار.

① بۇ مەكتەپلەر يېڭى مەكتەپ.

② مۇئەللىملەر ئۇيغۇرمۇ؟

③ئۇيغۇرچە رومانلار بار، تۈركچە رومانلار پەقەتلا يوق.

④ئۇيغۇرچە دۇنيا خەرىتىسى بار.

① بۇ شەھەرلەر ناھايىتى گۈزەل.

② سىنىپلار ناھايىتى پاكىز.

③ ھازىر دەرس يوقمۇ؟

④ بۇ ئۆيلەر چوڭ ئەمەس.

⑤ بۇ لۇغەتلەر قانداق؟

⑥ بۇ جۈملە بىر قەدەر قېيىن.

3- تۆۋەندە بېرىلگەن تۈركچە جۈملىلەرنى ئۇيغۇرچىغا تەرجىمە قىلىڭ.

①Bu fabrika çok büyük.

②Yeni gelen öğrenciler çok çalışkan.

③-Oradaki Dergiler Uygurca değil mi?

- Hayır Uygurca değil, Türkçe.

④Gelenler Ali abiler mi?

⑤Tanrı dağları çok yüksek.

⑥Bu topraklar bizimdir, onların değil.

⑦Bizim sınıf çok temiz.

⑧ Bugün ders var mı?

⑨ Bugün öğleden sonra tarih dersi yok, Siyaset dersi var.

⑩ Bu araba benim değil.

يەتتىنچى دەرس

جۈملە تىپلىرى بويىچە مەشق

I

ئا: سىلەرنىڭ	ئۆي يېزا ئاچقۇچ مەكتەپ مۇدىر	قەيەردە؟

ئە: بىزنىڭ	ئۆي يېزا ئاچقۇچ مەكتەپ مۇدىر	ئالتايدا ئوپالدا ئادىلەدە ئىشخانىدا	.

ئا: سىنىپتا ئۇيغۇرچە	خەرىتە كىتاب لۇغەت گېزىت پوۋىست	بار.

ئە: بۇ ئۆيدە	تېلېۋىزور توڭلاتقۇ كىر ئالغۇ سىنئالغۇ دۇتار	يوق.